

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Hagia Sophia.

Oroszország és szövetségesei a háboru folyamán felvetették a régi tervet, az orosz, cárok és politikusok százados törekvését: Konstantinápoly legyen az oroszé. Vezette és vezeti a cár birodalmát régi vágyai elérésében gazdasági indok, melyhez vallási érdek is járul. Az orthodoxia Rómáját látja az egykori keleti császárok székhelyén, a Hagia Sophia templomban pedig vallásos életfel-fogásának szellemi központját, a görögkeleti egyházhoz tartozók vallási egységének szimbólumát. És e háboru hónapjai alatt hány-szor hitték már, hogy talán nincs messze az idő, mikor a Sophia mecsetre feltehetik a keresztet. A tervek persze korábban készen voltak. A Hagia Sophiát exterritoriális területnek szánták a hozzátartozó épületekkel együtt, ahol az orosz szent szinódus tartaná összejöveteleit. Oroszország szereti magát úgy tekinteni, mint akinek hivatása a keleti keresztények egyesítése, azoknak az ugy-nevezett nyugati latin befolyástól mentesítése. Lakosságának számánál és a benne élő mély vallásos érzésnél fogva erre mintegy feljogosítva érzi magát. Konstantinápoly a szó szoros értelmében új Róma volna a szakadárók szellemével, étükön a patriarchával, az orthodoxia pápájával.

Ez az eszmény. A valóság mindenesetre másként fest. Ha az orosz keleti egyház viszonyait vizsgáljuk, alig hagy kétséget maga után, hogy említett világhivatását meg tudná valósítani.

Maguk az oroszok elismerik, hogy papságuk nincs abban a helyzetben, hogy megmozgassa az emberek szívét, hogy egyházukat a benső jámborság iskolájává tegye. A papság nem szereti nyáját és szívesen változtatja helyét az első alkalommal. Palmieri, a keleti egyház kitűnő ismerője írja, hogy Oroszországban pappá valaki legtöbbször családi hagyományából kifolyólag lesz, vagy mert másutt nem talál biztos egzisztenciát. Kevés azok száma, akik szívből, benső érzésből lesznek a klerus tagjai.

A papság anyagi ellátása nem áll a kor magaslátán. Oly kevés, hogy abból egy családos ember semmi körülmények között meg nem élhet. Ez a szomorú helyzet az oka a pópák kaptatóságának, akik csak hogy fenntarthatassák magukat, sok helytelenséget elnéznek híveiknek. Mint jellegzetes esetet írtak az orosz újságok, hogy gyermekek hónapokon át keresztetlenek maradnak, mert a papság anyagi gondja és elfoglaltsága miatt hivatását nem elég szorgalommal és buzgósággal gyakorolja.

Az egyháziak szellemi készülsége sem áll egyenes viszonyban a világiakéval. Vannak esetek, mikor valakit felszentelnek anélkül, hogy a szemináriumi évfolyamokat elvégezte volna. De akik tanulnak, azoknak sincs elegendő alkalmuk, hogy a teológiában elmélyedhessenek. A tanárok jobb részt világi emberek, a teológiai kurzusok mindössze két évig tartanak. Sem alkalom, sem mód a mélyebb szemlélődéshez. Nevelő-intézetekben vasmarokkal és szigorú külső fegyelemmel tudják csak a rendet fenntartani.

Sokat árt az egyháziak tekintélyének, hogy általában úgy tartják, hogy túlságosan hódolnak az alkoholnak. Sőt szemükre vetik, hogy nemcsak maguk élveznek, de másokat is rontanak példájukkal és egyéb utakon.

Az állam folyton gyámkodó beavatkozása a vallási életbe valóságos rabszolga-állapotot teremt a papságban, akik valósággal remegnek az államhatalom képviselői előtt. Újabb időben kétségkívül sok történt a vallásos élet megjobbítására, de orosz viszonyok ismerői mondják, hogy nem elégségesek ahhoz, hogy a helyzet megváltozására döntő befolyással legyenek. Az egyháznak fel kellene szabadulnia az állam mindenható gyámolítása alól. De erre sem politikai, sem társadalmi tekintetben nincs kilátás. Hisz az orosz cárizmus a felső

Csalódás...

„Amerre te lépdelsz: virágok fakadnak...

Akire te nézel: hevét érzi napnak.

Akihez te szólsz: zenét vél az hall'ni,

Aki téged szeret: meg tud érteni halni.”

Szél s kezébe fogta mind a két kezemet...

Azt hittem e percben, hogy csak engem szeret.

Futottak a napok, repültek az órák,

Peregtek a percek, mint ajkáról a nóták.

(Hisz' egy boldog napot pillanatnak érzünk,

Keserű pillanat végére se érünk.)

Egyszer csak az idő lassan kezdett járni

És nem győztem már őt napról-napra várni.

Boldog napjaim is mind ritkábbak lettek,

Végre elmaradtak és vissza se jöttek.

S velük maradt el az, akibe úgy hittem...

Igazi boldogság nincs, — nem lehet itt lenni!

Borongós őszi nap szomorú emléke...

Haldokló kedélyem összeolvadt véle.

Halovány, bus arccal ablakomhoz léptem

S a messzire nyuló utat sóká néztem...

Egyszer csak ismerős lépéseket hallok,

— Remegő szívvel az ablakon kihajlok —

Kart a karba öltve, egy pár ment előttem...

A férfit szólt — s hangját ismerősnek véltem —

„Amerre te lépdelsz: virágok fakadnak...

Akire te nézel: hevét érzi napnak.

Akihez te szólsz: zenét vél az hall'ni,

Aki téged szeret: meg tud érteni halni.”

Soproni Németh Mariska.

Az öreg mester.

A kis falura ránehezedett a fajtó, sűrű köd hiába simult oly félelnek egyszerűséggel a Rekettyehegy oldalához. Hiába vont köréje természetadta védőfalat az egészséges levegőjű Csererdő. A köd fölője tolakodott, mint valami szegényes halotti szemfödő.

Halotti szemfödő a köd csakugyan. A gyenge tüdejű emberek hideg kaszása. Fél tőle minden beteg. Rától az ilyenek mellére. Szorongatja, fojtogatja. A tüdő felveszi a kemény küzdelmet. Az egész ember vonaglik bele. Piros vért ont támadója felé. S ekkor egy kissé megkönnyebbül.

Legjobb az ilyen beteges tudónek a tiszta levegős, meleg szoba. Ilyen barátságos otthon várja a falu idős, beteges kántorát is. A falu népe csak öreg mesternek mondogatja egymás között. Az ő melle is hadilábon áll a köddel. Hivatásának hosszú ideig tartó buzgó teljesítése már rég megtörte. A tágas templomban „elveszik a szava”. Pedig valamikor zúgott az egész templom az erős, kellemes csengésű haribontól s a falakban szinte agyontörte magát a szárnyaló királyi hang.

Fiatalabb korában váltig hívták, kérélték, menjen városra. Ott jobban érvényesítheti hangját, tudását. Nem mozdult. Lekötötte a falu. Vonzotta a megszokott iskola, az ismerős arcok, a kedves falusi élet, a jóleső csend. Milyen jó sora lenne most városban. Nem kellene betegen temetnie ebben a csunya ködös időben. Ott mindig van olyan, aki az idősebbet helyettesíti. Itt csak egyedül van. Énekelnie kell a szabad levegőn és beszívni a lassu halált okozó nyirkos, ködös levegőt.

Hat óra. Összel egész este van ilyenkor. Ködös időben már teljesen besötétül. Most jön az öreg mester a temetésről. Vagy talán félig-meddig más segít neki hazamenni. A mesterné asszony ment eléje. Tudja, hogy az öreg ur nem egyhamar találna haza gyenge szemei segítségével. Lassan lépdeinek egymás mellett. Nem olyan dőlcegen, mint harminc évvel ezelőtt, de ugyanolyan, vagy tán nagyobb szeretettel egymás iránt.

A ködös csendet az öreg mester beszédje töri meg. A temetésről kezd szólni. Kezét szájához tartja. Fél a ködtől... Lassan a házuk elé érnek. Szegényes, rossz fedelű a tanító lakás. Az uraság, aki az iskola fenntartója, már öt-hat évde minden évben legalább huzszor is igéri a javítást, de biz' késik az évről-évre. Az öreg ur nem sokat törődik már vele.

— Minek, — szokta mondogatni — kiszolgál ez még minket. Azután fel is ut, alá is ut.

Most is ilyenforma gondolatok merülnek fel elméjében, amikor gyenge szemével keresi az ajtót

papságot is az állam szolgájának nézi. Ők is inkább hivatalnokok, mint papok. Az alsó papsággal is úgy bánnak, mint a kormány bármely küldötté. Innen a nagy ellentét az alsó és felső klerus között. De a szerzetesekre sem lehet számítani az újjászületésnél. Igaz, hogy számuk tekintélyes, de zárdáikban kevés a szerzetesi szellem.

A változásoknak oly mélyrehatóknak kellene lenniök, hogy az orthodox hitéletben valóságos javulás álljon be. De az események gyors változása, a nap-nap mellett felmerülő egyéb kérdések nem engednek időt ily irányú megújulásra. Azt a célt, amit Dosztojevski az orosz klerus elé állított, hogy egyesítsék az emberiséget Krisztusban, aztán építsék fel ekként a keresztény társadalmat, nem fogják megvalósítani. — Hiányzik belőle a belső tartalom s mintha éreznék, hogy elszakadtak az igazság forrásától. Nem tudhatják magukénak Krisztus szavait: Én veletek vagyok a világ végezetéig.

HIVATALOS RÉSZ.

Papszentelés. Folyó évi június hó 14-én *Barasits Sándor, Bugledics János, Csendes Gyula, Futó Dezső, Gazdag Ferenc, Koncz János, Kozma György, Pozsgai Márton, Szűcs György, Wohlmuth Imre* és *Zsigmond József* végzett növendékek a veszprémi egyházmegye áldozópapjaivá felszenteltettek.

Dispositio. *Ragats Kálmán* Somogy-sámsónból Nosztopra, *Németh Karoly* Iharosból Varpalotára; az ujmisékek közül: *Barasits Sándor* Iharosba, *Bugledics János* Balatoncsicsóra, *Csendes Gyula* Tazsára, *Futó Dezső* Somogy-sámsónba, *Gazdag Ferenc* Nágocsra, *Koncz János* Márkóra, *Kozma György* Buzsákra, *Pozsgai Márton* Zalaszegvárra, *Szűcs György* Somlóvársárhelyre, *Zsigmond József* Gogánfára küldettek káplánoknak.

Balatonfőkapjár s a földmives katonák. A balatonfőkapjári tüzérsztyáparancsnok nemcsak a kájjári, hanem a szomszéd községekbeli gazdák részére is katonákat bocsájtott rendelkezésre a mezei munkák elvégzéséhez. Később azonban ezt a segítséget kénytelen volt megvonni, mert Balaton-

főkapjár község közbirtokossága a katonák iránt szükkeblű volt. A balatonfőkapjáriak u. is megerdra béráron sem voltak hajlandók egy ugyszólván haszavehetetlen legelő területet, melyet erre a célra ugy sem használhatnak, a tüzéreknek rendelkezésre bocsátani, míg a községgel határos Csajg és Füle előljárósága a valóban értékes és jó legelő területüket minden térítés nélkül bocsájtottak ugyan-ezen tüzéreknek rendelkezésre, gyakorlati célokra.

Az a község volt a katonaság iránt ilyen szükkeblű, melynek a sártenger fenekével egyenlő községi utjait ezek a katonák a téli és kora tavaszi esőzések alatt tatarozták, javították és a katonáknak ottani elszállásolása folytán minden termésüket, a fővárosi árakat meghaladó áron ezeknél értékesítik. A balatonfőkapjári közbirtokosságának vezetői mindezt azzal fizetnek, hogy csupa hálából, még egy hasznavehetetlen területet sem óhajtanak a katonaságnak, drága pénzért, gyakorlatiérül átengedni.

Ime, így boszulja meg magát egyes vezetők uzsoraszerű szükkeblűsége. Kiváncsiak vagyunk, mit szólnak hozzá a többi gazdák, kik eddig a tüzér osztályparancsnokság által a rendelkezésre bocsájtott katonákkal a mezei gazdasági munkát akadálytalanul végezhettek.

Ajánljuk ez ügyet a járás ismert erélyes és igazságos főszolgabírája szives figyelmébe.

Szathmáry Miklós.

A vármegye közgyűlése.

Veszprém vármegye törvényhatósága f. hó 14-én közgyűlést tartott. A sűrűs nyári munka meglátszott a külső képen, amennyiben a kisgazdák tömött sorai nem töltötték meg a baloldalt. Pedig érdekük forgott kockán, mert a központi választmány egyik tagjává a kisgazdák vezére, *Mohácsy Lajos* volt jelölve. A bizottsági tagok jó része erre az állásra *Szabó János* országgy. képviselőt óhajtotta megválasztani. *Szabó János* azonban levélben tudatta a főispánnal, hogy a közp. választmányi tagságra nem reflektál. Így azután a választás a gazdapárt jelöltje javára dűlt el.

A bizottsági tagok nagy része helyeselte ezt a kialakulást. *Szabó János* fontosabb s az ő képességeinek megfelelőbb állást kapott az állandó választmányban, amely a gyűléseket érdemben előkészíti. Viszont a gazdapártnak — mely bizonyos tekintetben ellenzéki álláspontot foglal el a törvényhatósági közgyűléseken — jól esik a megtisztelés, hogy vezére révén a központi választmányba is bejűt.

s melléből a köd hatása alatt, a benn folyó küzdelem visszafojtett köhögése szakad fel... Erejét vette a köd. Mellére szállt. Talán a levegő sem olyan, mint volt régen. Mintha ólom volna benne.

A már hullani kezdő erős köd szürkés bajuszára csapzik. Elfáradt. Alig tudja vonszolni tagjait. A szobába érnek. Itt éri el még csak az igazi köhögés. Felenged a mellén levő ólomzár. Kemény próbára teszi a korhadó szervezetet. Mindig erősebben rágkódik meg keble. Sokáig tart a küzdés. Végre megkönnyebülést érez, de ajkán, a csapzott, szürke bajusz alatt piros vér büszkélkedik, mint az élet és halál jele.

Nem új jelenség ez nála. A tanítási év kezdete óta mindig gyakrabban lép fel. Ha a szentmisen Isten községének érzete áthatja egész lényét és a megromlott tudóból teljes erővel tör magának utat a hang, hogy néhány percre ismét betöltse a templomot, mint valamikor régen, — ilyenkor aggódva nézi a nép az öreg mestert, aki kendőjével törli meg véres ajkát.

Megjűttek a gólyák. A rét legnagyobb része már zöld lepellel van borítva: az élet pongyolájával. A fák rügyei az élet hatása alatt szétnyíltak s a kikandikáló zöld hajtásokat feltűzeli; továbbfejlesztésre ösztökéli az aranyos tavaszi nap-sugár. Akármire néz az ember, csupa örömet, újjászületést, reménységet lát.

A legelésző gulya mélyszavu kolompja, a gólya vig kelepelése, a visszaköltözött énekes-

madarak csattogó danája, a pástorgyerek furulyájának nótája, a kis gyermekek vidám nevetése, mind-mind csak az életről cseveg.

Mindenki és minden az élet kezdődését ünnepli.

S e gyönyörű harmóniába kérlelhetetlenül ront bele a máskor oly édesen zengő harang bús szava.

Meghalt valaki. Temetésre huzzák.

Im, az élet örömeinek percében a halál megakasztja a további vigsgát.

A rét ijedten öli magához zöld pongyoláját, mintha valami erő le akarná tépni testéről. A fák zöldelő hajtásait nem sűti már a megrezzent nap-sugár, mintha ily akarná elrejteti a kérlelhetetlen ellenség elől.

Mindenhol megriadt az újjászülető élet.

A legelésző gulya kolompja tompán, üresen adja a hangot. A visszaköltözött énekesmadarak ijedten csapódnak fészkeikbe. A gólya nem kelepel már, hanem legközelebbes foglalkozásához, a élelemszerzéshez lát. Elhallgatott a pástorgyerek vidám furulyázása, el a kis gyermek pajkos nevetése.

A halál harcbackelt az étellel.

Megűtköztek. S borzalmas volt az összecsapás. Feláldozta magát a kezdődő életért a vég-határnál küzdő élet.

... Meghalt az öreg mester.

Azért riadt hát fel oly szivettépőn a templom kis harangja, azért dőbent meg mindenki és minden oly egyszere.

A bizottsági tagok nagy részének is az volt az álláspontja, hogy a kisgazdák minden fontosabb bizottságban képvisellete legyen. Így azután látó szemmel, hajló füllel, közvetlen értesüléssel vesz részt a vármegyei ügyek előkészítésében. Képviselője révén felszólalhat, bírálhat, véleményezhet előzetesen, s ha a határozathozatal az ellenpártiak véleményét juttatja is diadalra, ebbe könnyebben belenyugszik, mert megtalálta s érvényesíthette az ellenőrzésnek alkotmányos formáját.

A közgyűlésen *Hunkár Dénes* főispán elnökölt. Megnyitóbeszédében az olaszok elpártolását ítélte el. Utolsó gyűlésünk óta — folytatta beszédét — egyik szövetségesünk, aki a Német s Osztrák és Magyar birodalom árnyékában megerősödött, félre-téve a becsületet, összetépte az európai béke biztosítására kötött szerződés irásait. E rut cselekedet kellőképpen való jellemzésére elég erős kifejezés nincs. Arra kérte a bizottsági tagokat, hogy most, mikor mindenfelől ellenségek öveznek bennünket, kövessenek el egyenkint és együttesen mindent, fejtessenek ki szívós, lendületes s állhatatos áldozatkészséget, hogy bátran s dicsőségesen küzdő csapatainkat győzelemre segítsék. Indítványozta, hogy mondja ki a megyegyűlés, hogy Olaszország hűtlenségét, becsutelt eljárását nemcsak elítéli, hanem jegyzőkönyvében teljes lelki megbotránkozással megbélyegzi s méltó bírálat végett átadja a tör-ténelem ítéletének.

Dr. *Bibó Károly* vármegyei főjegyző az alispáni jelentést olvasta fel. A jelentés meghallgatása után dr. *Szász Károly* azt az indítványt terjesztette elő, hogy a törvényhatóság az alispáni jelentést jövőre előzetesen kinyomatva küldje meg a bizottsági tagoknak. Első hallásra ugyanis a jelentés legfontosabb részeit sem lehet erős emlékezetben tartani s így érdemileg nem is tárgyalhatók. Dr. *Véghelyi Kálmán* alispán felvilágosítása szerint a kiváncsol nem teljesíthető. Akadályozza ezt pénzületi ok is, de még inkább az a körülmény, hogy az alispáni jelentést kinyomatás s szétküldhetés végett a gyűlés előtt hetekkel le kellene zárni s ily képen később történő igen fontos dolgokról jelentést nem adhatna, vagy ugyancsak a mostani módon, szóbeliül kellene a közgyűlésnek pótlólag előterjeszteni. E felvilágosítás után *Szász Károly* javaslatát visszavonta, a bizottsági tagok jó részében pedig az a meg-

Nem hívja többé a kis harang a jó kántort az Isten házába. Nem részesülhet az ég felé törő ének áldásaiból. Nem hallgatja a falu apraja-nagyja a jó tanító szivet-lelket nemesítő szavait.

Nincs többé!...

— Miért nem hívhatom? — sir fel a bánatos harang.

— Miért nem hallhatom szavát? — sóhajtják kicsinyek és nagyok.

A felelet késett, de nem maradt el.

Mikor a temetésnél egybegyűlt falu népe előtt beszédet mondott a plébános, annak szivetrázó szavaiból mindenki megérthette a feleletet: — Mert mindenét odaadta!

S amint szavai végeztével a segédkező tanító ajkáról felhangzott a „Circum dedérunt me”, az emberek szemeiből könnyek pergették, mert ez a hang is éppen úgy szárnyalt az ég felé, oly könnyörgően, oly esengően, mint az öreg mester hangja. Mintha ebbe az ifjuba szállt volna át az a gyönyörűség hang és annak az elnémult szivnek minden érzése.

Most, hogy az ének után megkondul a kis harang, oly szépen összeillett sirása az előbbi gyászének szomoruan csengő hangjával.

A harang is megtudta e szomorú eset okát. Megértette az előbbi énekből: „... mert mindenét odaadta”.

Az özvegy csendes megadással ürte a nagy csapást, pedig szive sokkal jobban zokogott mint a kis harangé...
Mészner Ferenc.

győződés érelődött meg, hogy ha az előadókat a bizottsági tag urak figyelmesebben hallgatnák s azokat a referátumokat, — amelyekben az előadók annyi gondnal összeállítva bocsájtanak a közgyűlés elé, — a bizottsági tag urak nem tartanák a közgyűlés sablonos, unalmas részének s a purparlázók a figyelmesen hallgatókat nem zavarnák, akkor a jelentéseket első hallásra is jól meg lehetne érteni.

A számonkérőszék jelentése után két választásra került a sor. Üresedésben volt a központi választmányban két s s az állandó választmányban egy tagsági hely. Az előbbiekre a közgyűlés titkos szavazással br. Babarzi Schwartzer Ottó s Mohácsy Lajost, az utóbbira pedig közfelkiáltással Szabó János országgyűlési képviselőt választotta meg.

A közgyűlés többi pontja már kevesebb érdeklődést kellett s délig a tárgysorozat minden pontját letárgyalták. (+)

A „Tábori Igazmondó“ rendkívüli kiadása. Még ilyen is van a harctéren: rendkívüli kiadás. Ismét Csonka Ernő küldte, aki ugy látszik nemcsak harci, hanem még hirlapírói babérokat is fog szerezni a muszka földön. Ujabb hírek a következők:

Mi lenne, ha a háboru májusban nem fejeződne be? (Ki nem küldött tudósítónktól.) Sikerült e fontos kérdésben az összes hadviselő államok — Montenegrót sem kivéve — hadvezéreit meginterjúvolni, kik valamennyien azt a meglepően egyező kijelentést tették, hogy akkor júniusban is fog tartani.

Viktor Emanuel: Megüzentem! (Száguldva érkezett. Róma, május 1.) Az olasz kamara mai rendkívüli ülésén Viktor Emanuel olasz király lelkeseidet kelte enkeite: „Megüzentem a rózsámnak csőtörtökön estve” szövegű nótát, a hinderburgi arbeiterok énnakarának sláger darabját.

Pápa a háboru folytatása mellett. A háboru folytatását messzemenőleg biztosító háborus javaslatot tárgyalása alkalmával a magyar kormánynek legteljesebb erkölcsi támogatását ígéri lelkes hangú feliratban Pápa város közönsége.

Hírdetések közül érdekesebbek: **Arverési hírdetmény.** Ezennel közhírré tétetik, hogy a baktársaság által levetett, immár feleslegessé vált teli göncök élő tartozékaikkal együtt nyilvános árverés alá bocsájtattak. Az árverés helye Északi front, 1500 km. hosszúságban; ideje a béketárgyalás 1. napja.

Adás-vétel. A háboruban szerzett és kipróbált rheuma a háboru után kedvező feltételek mellett átvethető. Bővebb felvilágosítást nyújt: Feldpost 15.

Legujabb: **Elfogták Nikolajevics...** Már a mult rendes számban jeleztük, hogy Nikolajevics N. üldözése folyik. Most seregeink előretörése folytán elfogták Nikolajevicsnak a kárpáti nagy veszteségek s a sok viszontagságokon való aggodalmának érzéseit.

Mi pedig ismételen kiírjuk a mi jókívánatainkat, mely nem egyben, minthogy a hinderburgi bakák mindig ilyen friss, jó egészségben és derült kedélyben kergessék a muszkat tul a Nidán.

Villamos mizériák a szomszédban.

Veszprém városnak sok baja volt a villanytelep bérilőjével. A sok kellemetlenkedés s az a helyzet, hogy nagyobb arányu bővítésre — amelyet pedig a város érdekei megkivánnak — a céget nem kötelezhette, s mert egyéb hiányok köteles pótlása miatt is a pereknek egész sorozata volt kilátásban s ez idő alatt csak a közönség érdekei szenvedtek volna, a város vezetőségében azt a gondolatot érlette meg, hogy a villamos-telep átvételét előkészíti. A képviselőtestület az átvételt el is határozta. Hogy Veszprém város ezzel az egyedüli helyes utra lépett, bizonyítja akárhány példa. Egyik példa itt van a szomszédban, Székesfehérvárott. Ott is Phöbuszék a bériők s a villanyteleppel ott is sok baj van. Nem régen közöltünk le egy, a város javára eső bírói ítéletet. Legutóbb az átvétel miatt volt per. A város azt vitatta, hogy 15 év. után két év alatt, a cég szerint pedig csak a 15 év leteltével válthatja meg a város a

telepet. A bíróság a város javára döntött. Ez alatt azonban egyik kellemetlenség a másikat követi. Hogy milyen boszantások érik a szomszéd városot, közöljük az alábbiakban. Intő példa ez. Ott még az is tetezi a bajt, hogy a vízvezeték is villanyerőre van berendezve s néha vizük sincs. Hála lsten, nálunk ez nem sikerült. Legalább nem ugy, hogy a gőzgépeket eltávolítsák. A panasos közlemény így szól:

A mi villanygyárunk megint boldogította a közönséget egy kis sötétséggel. Szombaton egyáltalában nem égtek a lámpák, így volt már pénteken is, sőt a vasárnapi világítás is csak pislogásnak volt nevezhető. Ennek a zavarnak a legkellemetlenebb és bosszantó következménye az volt, hogy a vízvezeték nem működhetett, s így nemcsak sötétben kellett lennünk, hanem még egy pohár vizet sem ihattunk. Igazán felháborító, amit ez a telep a közönséggel elkövet. Nem mulhatik el hónap, hogy kellemetlenség ne lenne.

Kiváncsiak vagyunk, hogy a villanydirektor mifele okot fog megint mondani. Szinte biztosra vesszük a csőrepedés történetét. De ha ismét csőrepedéssel állnak elő, a városi szakértőnek meg kell vizsgálnia, hogy vajjon ki az oka ennek a gyakori csőrepedésnek. Dr. Sádra Gyula polgármester a legnagyobb főlhaborodással tárgyalta a villanybotrányt s kijelentette, hogy felhívja a közönséget a kártérítés követelésére. A város külön irodát fog nyitni s mindenkinek felvilágosítással szolgál az ügyben. Végre nem fognak egyszerűen napirendre térni az eset felett, hanem szigoru vizsgálat és felelősség lesz a folytatása.

A közönség körében óriási a felháborodás s a legnagyobb örömmel vette tudomásul, hogy a város segédkezni fog a kártérítés követelésénél.

Egy bizottság alakult, mely állandóan ellenőrzi a telepet s minden héten jelentést ad a polgármesternek. A bizottság az egész telepet felülvizsgálja s amint kifogásolni valót talál, felszólítja az igazgatóságot, hogy jó berendezéseivel felcserélje. Ha a részvénytársaság vonakodni fog a bizottság parancsainak eleget tenni, ugy akkor bírói uton fogják rákényszeríteni. (Addig azonban a bajok csak szaporodhatnak, mert a per elhuzása ismeretes jogcim arra, hogy valaki a köteleesség alól kibuvót találjon.)

A bizottság kedden délután vizsgálatot tartott a villanygyárban a mult heti zavarok miatt. Megállapították, hogy csőrepedés történt, amelyet azonban nem lehet vis majornak nevezni. Sőt *gondatlanságnak minősítette a vizsgálat*, mert a csőrepedés a kazánkö miatt történt.

A kazánkö a vízből rakodik le, amelyet azonban vegyi uton el kell távolítani, mert különben a csőveket fölmelegíti s a fölmelegedett cső szétröbbran. Ezelőtt két évvel már figyelmeztették a telepet erre, de ugy látszik még nem gondoskodott róla. Ezért történt ujból a csőrepedés. A szakértő bizottság a vizsgálatot jegyzőkönyvbe vette a s legközelebbi közgyűlés elé terjeszti. A polgármester felszólította továbbá a bizottságot, hogy az egész telep leltározását is végezze el, mert erre a gyár megváltásánál szükség lesz.

Tehát Székesfehérvár is megváltja a villanytelepet!

A viszontelárusítók megrendszabályozása. A közlélemzés körül észlelhető bajoknak s ezek között főképen az immár tūrhetetlen drágaságnak lényeges okai azok, hogy a falusi gazdaságokban termelt élelmicikket, tejet, turót, vajat, tojást, baromfit, malacot, zölódségmūt, gyűmölcsöt, stb. a viszontelárusítással foglalkozó kofák ügynökök, kereskedők, illetőleg a tyukászok kisebb-nagyobb mennyiségben összevásárolják, a készleteket a községekből elszállítják s ezzel, egyrészt már a községben is fokozzák a drágaságot, másrészt pedig azzal, hogy a készletek egy részét idegen városokba s vármegyékbe, sőt Ausztriába szállítják, megfosztják fogyasztóközönségüket a

legsükségesebb piaci árucikkektől, ezeknek jó-minőségű készleteitől, az itt forgalomba hozott csekély és selejtes anyagot pedig urszoraamba hozzák közlünk forgalomba.

Ezt az üzérkedést, nem mint mellékfoglalkozást, hanem egyedüli főfoglalkozásként gyakorolják nagy számban oly egyének, akiknek erre törvényes jogosítványuk, iparengedélyük nincs.

Ezt az elfajult, s törvénytelen állapotot a közönség elmezésének biztosítása érdekében *Kereényi Andor*, a veszprémi járás főszolgabírója nem tűri s kimondta, hogy a fentebb felsorolt élelmicikkeknek a községekben viszontelárusítással foglalkozó és iparengedéllyel nem bíró kofák, ügynökök, kereskedők illetőleg tyukászok által való összevásárlása, kicsiben, vagy nagyban való, megvétele szigoruan tilos.

Kimondta egyszerűsrimd, hogy a tilalom áthágóival szemben a rendőri büntető eljárást szigoruan fogják alkalmazni.

A községek előjárói sulyos felelősség tethe alatt kötelesek ezen rendeletet a község területén azonnal közhírré tenni: *kötelesek továbbá naponként egy kirendelt soros előjáró utján ellenőrizni, hogy a jelzett vásárlók közül jelent-e meg valaki a községben.*

Ha igen, ugy az illető iparengedélyének előmutatására felhívandó s ha ezt megtagadja, vagy ha nincs olyanak birtokában, a soros előjáró a vásárlást megakadályozza, ha pedig ez már megtörtént, az iparengedély nélkül vásárolt élelmicikket lefoglalja, a romlandókat nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek a községi előjáróság eladja s a vételárt és a fejtelést a főbíróhoz halladéktalanul beszolgáltatja.

Azonos módon köteles a községi előjáróság a község területén ellenőrizni azt is, hogy az élelmiszerek és egyéb elsörendű életszükségleti cikkek árát, vagy az ezek körül szükséges szolgáltatások díjazását egyes eladók, illetve szolgálatok nem szabják-e meg aránytalanul magas összegben.

Csak örülni tudunk főszolgabíránk körültekintő intézkedésének, mert a városi lakosság nem lesz kénytelen a másod-vagy sokszor talán a harmadladó kezéből beszerezni legsükségesebb élelmicikkeit. A rendelet egyébként munkára szorít oly egyéneket is, akik eddig a könnyebb megélhetési módot keresve mások zsebjeé akartak maguknak létalapot teremteni.

A hadifoglyok munkáltatása.

A m. kir. honvédelmi miniszter a hadifoglyok munkaerejének intenzívebb kihasználását kívánja elérni. Ezért munkára kiadásuk körül a régebbi intézkedéseket több tekintetben megkönnyítette. Ebben a tárgyban a főszolgabírákhöz, városok polgármestereikhez és rendőrkapitányaihoz a szükséges rendeletet megküldötték azzal a kikötéssel, hogy az érdeklődők a hivatalos órák alatt betekintheik. A rendelkezés föbb pontjai mi is ismertettük. Így akarunk olvasóink javára lenni, ha valaki a nagy munkaidőben ezt a segítséget akarná felhasználni. Jól beavatott helyen hallottuk, hogy a hadifoglyokkal végeztetett munkálatok igen jól beválnak.

A miniszteri rendelkezés föbb pontjai ezek:

A hadifoglyok száma.

Az egy munkaadó részére kiadandó hadifoglyok *legkisebb számát 200-ról 30-ra szállítják le* abban az esetben, ha: a munkaadó megfelelő őrzésről gondoskodik, továbbá, ha a megfelelő őrzés iránt felelősséget vállal és ha kinyilatkoztatja, hogy a szökésben levő hadifoglyok előállítására körül felmerülő költségeket megtéríti.

A hadifoglyok őrzésére népfelkölő esküre kötelezett polgári és hadastyan egyleteken — melyek egyéb szolgálatra kirendelve nincsenek, — kívül igénybe vehető Magyarországra nézve a magyar királyi belügyminiszter ur rendelete alapján, Horvát-Szlavon országokra nézve pedig a kormánybiztosok rendeletei alapján alakult polgárőrségek, továbbá az erdőőrsemélyzet feleskett tagjai, valamint feleskett mező-, erdő-, vagy szőlőőrök.

Amennyiben az őrszemélyzet ily módon ki nem állítható, erre a célra olyan egyéb alkalmas férfiszemélyek is felhasználhatók, akik a munkaadók által részükre kiszolgáltatott főleggyverekkel banni tudnak, kiknek *politikai és egyéb megbízhatóságot a közigazgatási hatóság írásbeliig igazolja*, továbbá akik a fegyverhasználat és annak az érvényben levő törvények szerinti-jogkövetkezményei az illetékes közigazgatási hatóság részéről

kioktattnak és akik az „örsemélyi” minőségben teljesítendő szolgálatuk szempontjából a közigazgatási hatóság részéről megeskettettek.

Az ilyen örsemélyek szolgálatuk tartama alatt Magyarországon: vörös, fehér, zöld; Horvát-Szlavon országokban pedig: vörös, fehér, kék karszalagot tartoznak balkarjukon viselni.

Hogy ezen karszalag a népfőlkékek karszalagjától megkülönböztessék, az örsemélyek karszalagja közepén körülbelül 2 cm. nagyságú fém, vagy szarugombbal látandó el.

Oly kérvényekhez, melyekben 200-nál kevesebb hadifogoly kiadását kéri, az elsőfoku közigazgatási hatóság az iránti igazolása is csatolandó, hogy a kellő őrizetről a jelen alapelvek értelmében gondoskodás történt.

Kiadatási könnyítések.

1. Hogy a hadifogolyokat kerő folyamodványok gyorsabban legyenek elintézhetőek, a katonai parancsnokságok, illetőleg a hadifogolytábor parancsnokságok felhatalmazták arra, hogy 30-tól 200-ig terjedő munkáscsoportok kiadása iránt saját hatáskörükben intézkedjenek.

200-nál több hadifogoly kiadása iránti kérvények felett azonban a cs. és kir. hadügyminiszter dönt.

200-nál kevesebb hadifogoly kiadásánál a hadifügyleti bizottság véleményének kikérése elmarad, ellenben a hadifogoly kiadása minden ilyen esetben, a katonai parancsnokságok részéről az az illetékes főispánnal, a hadifogolytábor parancsnokságok részéről pedig a járási tisztségelével egyetértőleg szóbelileg (telefon útján) letárgyalandó s a tárgyalás eredménye a vonatkozó úgydarabra rávezetendő.

A közigazgatási hatóságoknak a hadifogoly kiadása körüli befolyása a politikai, és egészségügyi tekintetük elbírálására terjed ki.

Politikai tekintetben elbírálandó, hogy a hadifogoly kiadása által nem kell-e, nem kívánatos-e következmények beallítást tartani?

Szociálpolitikai tekintetben a közigazgatási hatóságok bírálják el, hogy a hadifogoly kiadása következtében nem-e áll elő a munkapiacra konkurrencia?

Hadifogolyokat elvileg kiadni akkor kell, ha hazai munkaerők (menekültek, kitelepítettek) rendelkezésre nem állanak, vagy ha oly állami és közmunkákra van szó, amelyek a vele járó nagy kiadások miatt egyébként egyáltalában nem volnának megvalósíthatók. (Karsztjavítás, ujaművelés, mocsárlevezetés stb.)

Egészségügyi tekintetben a közigazgatási hatóság részéről megállapítandó, hogy a munka szintjén nincsenek-e oly ragályos betegségek, amelyek miatt a hadifogolyoknak odaszállítása nem fogantatható.

A közigazgatási hatóság állapítja meg továbbá, hogy a hadifogoly elszállásolása, valamint a szennyeltávolítás és az ivóvízzel való ellátás körül kellő gondoskodás történt-e?

A hadifogolytábor parancsnokságok csak abban az esetben intézkednek a kiadás iránt és kötik meg a szerződéseket, — melyeket a katonai parancsnokságok hagynak jóvá, — ha a munkáltatás helye annyira közel fekszik a fogolytáborhoz, hogy a hadifogolyok továbbra is a hadifogolytáborban maradnak elszállásolva.

Minden más esetben azok a katonai parancsnokságok intézkednek és kötik meg a szerződéseket, amelyeknek területi körletükben a munkáltatás helye fekszik.

Hadifogolyoknak községek részére mezőgazdasági munkákra való kiadása változatlanul és továbbra is az eddigi módok szerint történik.

A hadifogoly kiadása iránti kérvényeket nálunk közvetlenül a pozsonyi 1. számú cs. és kir. katonai parancsnoksághoz kell benyújtani.

A kérvények kétes esetekben, vagy pedig 200-nál nagyobb számú fogoly igénylésénél a hadügyminisztériumhoz terjesztendőek elő.

A községek és a közigazgatási hatóságok a hadifogolyokat kiadó táborparancsnokság által idején (lehetőleg pár nappal előbb) értesítendőek arról, hogy a hadifogolyok a munkáltatás helyére mely időpontban érkeznek meg?

Munkapótlékok.

A kiadott hadifogolyok buzdítására és a munkateljesítménynek a munkaadó javára való fokozására leghatékosabb eszköz gyanánt eszentul ugy a katonai, mint az állami, köz- és magánmunkáknál a következő elvek szerinti munkapótlékok állapítatnak meg:

1. A munkaadó feladata, hogy a hadifogolyok által teljesített munkát felbecsülje.

2. Ebből a szempontból célirányos, hogy a munkapótlékok tekintetében a munkateljesítéshez mért fokozatok állapítassanak meg.

3. A munkapótlékok függetlenül a kiadott hadifogolyok számától, tehát akkor is, ha 200-nál több hadifogoly nyer egy munkáltatási helyen alkalmazást, két fokozatban és pedig fejenként és naponként az első fokozatban 20 fillérben, a második fokozatban 30 fillérben állapítatnak meg.

4. Ezenfelül nem katonai munkáknál a munkaadóknak szabadságában áll a hadifogolyok részére ezt a mértéket felülhaladó pótlékokat vagy bizonyos többletet is juttatni, ha a rendes mértéket túllépő munkateljesítményeknél (pl. a termés behordásánál stb.) ezt indokolni tudja.

5. Ahol az a munka természetével összeegyeztethető (földmunkáknál, kaszálásnál stb.), ott ajánlatos a munkateljesítményt a darabonkénti díjazásnál szokásos módon értékelni.

6. Hogy e munkapótlékok fokozatai által a kívánt cél (munkateljesítmény fokozása) elérések, szükséges, hogy a II-ik fokozatba való beosztás a rendkívüli, az I. fokozatba való beosztás pedig a kielégítő munkateljesítménynek feleljen meg.

A dolog természetében rejlik, hogy azoktól, akik a munkához kellő kedvét nem mutatnak, a munkapótlék azonnal elvonassék és az ily hadifogolyok a hadifogolytáborba való visszavezénylésre hozassanak javaslatba.

9. A munkapótlékokra vonatkozó határozatok a hadifogolyoknak megfelelően tudomására hozandók. A munkáscsoportok a fogolytáborból való eltávolításuk előtt kioktatandók, hogy a pótlék azoktól, akik kellő munkakedvet nem tanusztanak, el fog vonatni és megfelelő megbüntetésük mellett ismét hadifogolytáborba fognak visszarendeltetni.

Szállítási könnyítések.

A hadügyi igazgatás viseli a hadifogolyoknak és az örsemélyeknek oda- és visszaszállítási költségeit abban az esetben, ha a hadifogolyok a munka teljesítése után az egész időtartam alatt, amíg a hadügyi igazgatás őrzete alatt állanak, a munka helyén létesített vagy átalakított építményekben maradnak.

Balesetbiztosítás.

A munkaadó nem köteles a hadifogolyokat baleset ellen biztosítani, azonban köteles balesetek alkalmával a hadifogolyoknak orvosi bizonyítványokat kiszolgáltatni, hogy az ily hadifogolyok hazájukba való visszatérésük után saját hadügyi igazgatásukkal ellátási igényeiket érvényesíthessék.

Azok a katonai parancsnokságok, melyek a munkaszerződéseket kötik, a munkaadó részéről minden balesetért értesítendőek és erről nyilván tartást vezetnek.

Azon hadifogolyok részére, akiket a munkánál már eddig ért baleset, az orvosi bizonyítványok utólag kiszolgáltatandók.

H I R E K.

— **Ünnepélyes beiktatás.** Kiss Pius sümegi esperesplébánost, aki a hitvallást s a hűségi esküt előbb a veszprémi székesegyházban a képt. nagyprepost kezeibe letette — mai napon iktatják be ünnepélyesen plébániái hivatalába. A beiktatást Rédey Gyula, képt. nagyprepost, Sümeg város díszpolgára végzi, aki szombat délután dr. Beóthy István theologiai tanár kíséretében Sümegre utazott.

— **Primiciák.** Az ünnepes papok közül mindazok, akik nem Veszprémben mondták miséjüket, e vasárnapon tartják azt szülőföldjükön. Gazdag Ferenc Balatoncsehben, Kozma György Taranyban, Pozsgai Márton Gombán, Szűcs György Rábapordányban, Wohlmuth Imre Dadon.

— **Katonai kinttételek.** A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül Paraghy Gyula veszprémi 31. honvéd gyalogezredbeli századosnak a hadidíszített 3. oszt. katonai érdemkeresztet adományozta. A kinttételek százados már két ízben, hosszabb időt töltött az északi küzdő fronton. Szeptember hónapban — megsebesülése után — vitéz magatartása jutalmul királyi elismerésben is részesült.

— **A kath. sajtóegyesület választmányi tagjai.** A kath. sajtóegyesület jun. 15-én látogatott közgyűlést tartott Budapesten. A közgyűlés ez alkalommal egy évi időre megválasztotta a közp. választmány tagjait. Egyházmegyéinkből tagok let-

tek: Néger Ágoston praelatus, Tölcséry Ferenc főgimn. tanár s Kertész Kálmán zákányi plébános.

— **Gimnáziumi tanulók felvétele az 1915—1916. tanévre.** Azok a tanulók, akik jövőre a helybeli kath. főgimnázium I. osztályába akarnak beiratkozni, folyó hó 30-án, vagy július hó 1-én jelentkezzenek a gimn. igazgatónál. A felvételi előtérőket 9-től 12-ig tart. Június 30-án csak a helybeli kath. vallású tanulók, július 1-én pedig — amíg a törvényes létszám be nem telik — a vidékiek és más vallásúak fognak felvételt. A gimnázium első osztályába csak oly növendékek léphetnek, akik életük 9-ik évét már betöltötték. Tizenkét évesnél idősebb tanuló felvételre felett a tanári testület határoz. A felvételi alkalmával minden tanulónak személyesen és atyja, anyja vagy gyámja kíséretében kell az intézeti igazgatónál jelentkeznie. Ez alkalommal bemutatja a IV. elemi osztály sikeres elvégzéséről kiállított iskolai bizonyítványt, — melyet rendkívüli esetben sikeres felvételi vizsgálat is pótolhat — azután keresztelő levelét és újraoltási bizonyítványát. Továbbá lefizeti a 9 kor. beiratasi díjat. A felvételi vizsgálat díja 20 kor. Felvételre jelentkezhetnek e napokban a népesebbeknek ígérkező (II., III. és IV.) osztályokba fellépő tanulók is. A szállásadókat felhívjuk, hogy legkésőbb július 10-ig jelentkezzenek az igazgatónál, annál is inkább, mert tanulónak csak oly szállásra szabad mennie, amelyet az igazgatóság nem kifogásol. Egy szállásadónál 4 tanulóval több nem lehet.

A Méhes-társbirtokosság közgyűlése.

A Méhes-társbirtokosság f. hó 17-én tartotta rendes évi közgyűlését Zsigmond János főgimn. tanár elnöklésével. Az elnök gondolatokban gazdag megnyitó beszédében vállalta a társbirtokosság alapításának célját, a cél elérésére szolgáló hathatós eszközöket s a társbirtokosságnak az elmúlt év alatt kifejtett szellemi tevékenységét. Megemlékezett az elhunyt derék tagtársokról s a társbirtokosság meleg rokonszenvét, forró üdvözlését küldte a társbirtokosság harctéren küzdő négy katonatagjának. Az anyagi ügyek tárgyalása s a szokásos felmentvények megadása után a tagok titkos szavazással megtartották az egy évre szóló tisztújítást. Elnök lett Zsigmond János, alelnök Jurasek János, ügyész dr. Illés Dezső, titkár dr. Fritze József, pénztáros Boor Lajos, ellenőr Szemerey János, háznyagok: Gaál Lajos és Gubicza Lajos. Választmányi tagok: Gaál Sándor, Huber Antal, Jóna Mihály, Kletzár Miksa, Laczkó Dezső, Mezriczky Károly, Pozsgay Miklós, Radocza Vince és Sebestyén István.

— **Halálozások.** Boldog, kedves családi fészekbe mály gyász költözött. Bott Lajosék fiatal házasságának első, bájos virága, a kis György, elhervadt tizenöt hónapos korában. A fájdalmas veszteség nagy rokonsági s messzire terjedő baráti körben ebresztett igaz, benső részvétet. A keservesen siratott kis fiucsokát, ma, vasárnap délután öt óraker tetetik a szülőik Anyos-utcai lakásából.

Péntek délután is ilyen kedves fiucsokt temettek. Zuschmann János, közbecsülésben tartott polgártársunk tizenkilenc hónapos kis fiát, Imrét. Édes apját, aki hónapokkal előbb hadba vonult s hosszabb idő óta távol van, Bajáról hívta haza a szomorú pósta. Családjá gyászában igen sokan ösztinte részvételt osztok.

— **Törvényszéki bírák szabadsága.** A veszprémi kir. törvényszék bírói kara már heteikkel előbb elhatározta, hogy a háborus idő miatt ez idén nem veszik igénybe nyári szabadságukat. Szakadatlan munkássággal ohajjának társulni azokhoz a hős harcosokhoz, akik a harctéren szakadatlanul küzdenek az itthon levők áldott, boldog békeességéért. Így tettek a somogy megyei törvényszéki bírók is. Huszár Aladár kaposvári törvényszéki elnök is teljes létszámra hívta össze a törvényszék bíróit és jegyzőit karát. Az ülésen a bírák és a jegyzők teljes számmal jelentek meg és egyhangú lelkésedéssel elhatározták, hogy a közérdeket szem előtt tartva, a törvényben biztosított szabadságukat ez évben nem veszik igénybe a közbiztonsággal kapcsolatos jogfolytonosság megóvása céljából.

— **Esküvő.** Ifj. Kapócsy Ipoly pénzügyi tiszt, népfőlköz hadnagy f. hó 4-én esküdtött örök hűséget az almai köpölnében Szemerey János veszprémi kerestéd leányának, Annuskának. Az eskető szertartást Gyöngyösi Imre vöröserényi plébános vezette s esküvő után az ifjú férj magasztos katonai kötelességeihez fűzőt szép beszéd kíséretében áldotta meg az új párt. Tanuk voltak Ovári Kálmán s Perczel Sándor. A vőlegény az északi harcterről, Podiesiceből utazott esküvőjére s mert

az utazással együtt rövid öt napi szabadságot kapott, esküvő után a délutáni vonattal újra a harctérre utazott.

— **Tiszteletbeli szolgabíró.** *Hunkár* Dénes főispán a legutóbbi megyegyűlésen *Békeffy* Pál közigazgatási gyakornokot tiszteletbeli szolgabíróvá nevezte ki.

— **Nyugdíjazások.** A vármegyei nyugdíjügyi bizottság a jövő hó 9-én ülést tart, amelyben a folyó tanév végén nyugdíjba menő tanítókat fogják felülvizsgálni.

— **Piacunk.** Hetről-hétre jelezzük, hogy más vidéki városok vezetőisége minő intézkedéseket tesz a drágaság ellen. Mai hírvonatunkban is talál az olvasó ilyen sorozatot. Az a szintiszta igazság válik ki ezekből, hogy a városok első és h. polgármesterei s a rendőrség a tanáccsal összefogva küzdenek s intézkednek, hogy a fogyasztókat a tulmagas árak ellen megvédjék. A fővárosi példa a vidéken is követésre talál. A közönség s a sajtó egyaránt feltette a kérdést: „Hol van a főváros polgármestere?” Most már ott van a vásársarnokban, piacokon, árubódékban s a panaszszedő irodában. S ez a közönséget nagyon megnyugtatja. Ha nem tud is csodát tenni, látják a közvetlen érdeklődés jóakarátát. Ujjában még elnézést is kér a polgárságtól azért, hogy az elemzés mindenél fontosabb teendői mellett a magánügyek elintézése késik.

A veszprémi piacon maximális ár nincs. A tanács felfüggesztette. A rendőrség előtt tehát nincs egy mindenkit kielégítőleg megállapított ár, amihez az ellenőrzést alkalmazza. Másutt most kezdik, nálunk megszűntetik. Másutt a rendőrség büntet, kényszereladást végez, a piaci tulkapókat a piacról eltávolítja s *nem fél, hogy nem jön árús a piacra.* Minálunk az árak tetszés szerint hullámoznak. Zöldség, új burgonya, zöldbab, gyümölcs drágább, mint a szomszéd városokban. A csirke ára is 3-60-tól 7 koronáig váltakozik. Egyedül a liba volt valamivel olcsóbb. Megkérdeztük illetékes helyen a maximális mellőzések okát. Azt felelték, hogy ennek csak akkor lenne haszna, ha az egész vármegyére kiterjedne, persze járónként a viszonyoknak megfelelően. A városokban magasabb árakat kell szabni, hogy a termelők idejöjjenek elárulítani. Dr. *Komjáthy* László polgármester meg is kérte az alispánt, hogy a főszolgabírakat s polgármestereket az árak maximálása végett hívja össze értekezletre. Az alispán ezt a közel napokra nem ígérhette meg. A polgármester tehát hivatalos levelezést folytat a főszolgabírákkal s ily módon óhajt egy-egyes megállapodásra jutni.

A város vezetősége azért is ellene van a részleges maximálásnak, mert mikor ez megtörtént hónapokkal ezelőt, a termelők elmaradtak. Más városokra ez közböbs lehet, mert ha a termelők néhány napig sztrájkolnak is, végre is csak piacra viszik termékeiket, hogy — ha olcsóbban is — értékesítsék. De Veszprém nem beszélhet ilyen könnyen. Mi körül vagyunk véve konkurrens telepekekkel. Itt van a szomszédos községek katonasága, a szomszédos fürdőhelyek egész sora. Talál itt a termelő értékesítő piacot s ezer példa van rá, hogy a legtöbb vevő nem nézi, hogy mennyiért kapja az árut, csak legyen.

Veszprémben is rálicítál egymásra akárhány vevő. Ily körülmények között kijátszák a maximális árakat is s a hatóság nem éri el a szándékos jó eredményt. Ime, két ellentétes nézet. Egyik a panaszkozó fogyasztóké, akik érdeklődést, közvetlen utánnézést kérnek és várnak a hatóság részéről s a másik a hatóságé, aki kötelesség teljesítésének tudatában nem vállalja a drága árak felelősségét. Megismertettük mindkettőt, mert védjük körömszakadtig a közérdeket s mert igazságosak s tárgyilagosak szokunk maradni a vadak özőnében is. Várjuk ugyan, hogy hát mikor érvényesül piacunkon az árkiegyenlítő gazdasági elv: a kereslet és kínálat elmélete. De nem a muzulmán fatalizmusával várjuk, hogy minden úgy van jól, ahogyan van. S a hatósági beavatkozást csak akkor tartanók nélkülözhetőnek, ha csakugyan a több kínálat érvényesülne piacunkon áresés alakjában.

— **Szénigyzés.** Többször figyelmeztettük helybeli olvasóinkat, hogy a város utján ki-ki megrendelheti téli szénigyzését. Sokan nem ott jelentkeznek, ahol kellene s e miatt kérésük elintézetlenül maradhat. Ismételten tudatjuk tehát, hogy aki téli szén (kokszt) óhajt előjegyeztetni, az a városi számvévi hivatalban jelentkezzék.

— **Változás a szt. Benedekerdőben.** A panonhalmi főpát a rend gimnáziumaiban s a kormányzatban több változást rendelt el. A változásokból egyházmegyénket a következő elhelye-

zések érdeklik: *Püspára* helyezték tanároknak *Vörös* Balduint, *Kováts* Adolfot, *Pammer* Odilót, *Barcza* Leandert s *Keszler* Emődöt; — *Bakonybélbe* jóságkormányzóknak s házgondnoknak *Hevesi* Bernátot; — *Tihanyba* házgondnoknak s jóságkormányzóknak *Agatsin* Gyulát s plebánosnak *Juhász* Mihályt; — *Zalaapátba* alperjelnek *Varga* Samu dr-t.

— **Tudakozódó iroda Csóron.** Gr. Somssich Józsefné sz. gróf Szögyény Camilla Csóron (Fehérmegye) tudakozó irodát létesített Csór és a környékbeli községek számára, mely a hadbavonultak, sebesültek, hadifoglyok hozzátartozói között az érintkezést követeli. Az irodákban eltűnt katonák után lehet tudakozódni, fogságban levőknek levelet írni, sebesülteknek egyik kórházból a másikba leendő áthelyezése iránt folyamodni.

— **Hadiárvak napja Várpalotán.** Várpalota község közönsége hazafias áldozatkésztségének gyönyörű jelét mutatta a folyó hó 13-án tartott hadiárvak napján. Az egyheti előkészítés után rendezett jótékonycélu vásár 729 korona tiszta jövődelmet eredményezett, amely összeget beküldték a harcban elesett katonák hátramaradt családtagjainak segélyezésére gyűjtött tőke gyarapítására. A vásár főrendezője dr. *Rutsek* Pál községi orvos volt s az ő agilitásának köszönhető a szinte bűmulatos eredmény. A vásár előkészítésére szolgáló néhány nap alatt az elárulásra felkérte Várpalota leánygárdáját, rengeteg sok szeretetadománnyal gyűjtött, úgy hogy a vásár napján a Piac-téren felállított sátrakban mindent lehetett venni, amit szem és száj megkívánt. A kiütőben szervezett leánygárda délelőtt 11 óratól délután 5 óráig szorgalmasan szolgált fel a sört, bort, fagyaltot és élelmicikkeket, árulta a szekfűt és rózsát. Az eredmény meglepő. Ha mindenütt, a község erejéhez mérten, tartanának egy ily napot, rövid idő alatt oly tőke állna a hadiárvak segélyezésére alakult bizottság rendelkezésére, amellyel már meg lehetne kezdeni a segélyezést. Vonzzon a jó példa!

— **Liszt.** Egy-két városban már megszabodulnak a kukoricakeveréstől. Minthogy pedig fél-esztendei korlátozás után a kormány a vámmalomban az őrlést felszabadította s e szerint mindenki bármit keverés nélkül őrlhet, valószínű, hogy a városok is — ha tudniillik elég készletük van — arra törekveszenek, hogy a kukoricázást adják vissza eredeti rendeltetésének. Sajnos, Veszprémbe erre még nem számíthatunk. A város hiányosan kapja a részére kiutalt gabonamennyiséget s így kukoricázást nélkül a keresletet nem tudná kielégíteni. S azt tartja a hatóság, az az első dolog, hogy kenyér legyen, ha kukoricás is. Egyik héten a város a meleg miatt kevés kukoricát őrltetett s a fogyasztók panaszra mentek, hogy nem kaptak kukoricázist. Ha a fogyasztó nem akarja keverni kenyérét, megteheti, mert a kenyérliszt (buza és rozs) keveretlenül kapja s csak a tésztaözisztbe van árpa keverve.

— **Közérő kirendelése.** Ott, ahol elkerülhetetlenül szükséges valamely gazdasági munka elvégzése és nincs munkás, a törvény értelmében nemre való tekintet nélkül, a 18—50 évig az alkalmasok közérő gyanánt, megfelelő térítés ellenében kirendelhetők. *Kerényi* Andor veszprémi főszolgabíró most figyelmezteti a járásába tartozó községek lakóit, hogy ahol szükség, önként vállaltanak munkát, mert ellenkező esetben a vonakodókat szükség esetén karhatalommal állítatják ki. Felhívta egyuttal a papság figyelmét is, hogy értesse meg a néppel, hogy e munkálatok elvégzése törvényes kötelesség. A gazdasági munkálatok elvégzése ma annyira országos közérdek, hogy megakadását minden eszközzel meg kell akadályozni.

— **Építési államségélyek.** A vallás és közoktatásügyi miniszter még szeptember 2-án oly értemű rendeletet bocsájtot ki a vármegyei tanfelügyelőkhoz, mely szerint a hadiállapottal kapcsolatos pénzügyi helyzetre való tekintettel a kisdudovodák szervezése és építése, nemkülönben a községi és felekezeti iskolák részére engedélyezendő államségélyek, végül új tanítói állásoknak államségéllyel leendő szervezésére vonatkozólag előterjesztések nem lehetők. Csak majd a háború után. A miniszternek eme rendelkezése változást szenvedett újabb rendelet kibocsájtása által, amennyiben a miniszter elrendelte, hogy a községi, felekezeti elemi iskoláknál új tanítói állásoknak államségéllyel leendő szervezésére nézve az eddig beérkezett kérvényeket vegyék tárgyalás alá.

— **Felmentett tanító.** A honvédelmi miniszter *Törzsök* Jenő giczi községi iskolai tanító e katonai szolgálat alól bizonyítatlan időre felmentette.

— **Évzáró vizsga.** A veszprémi kath. elemi fiúiskolákban az évzáró vizsgákat befejezték. A vizsgákon gyengekedő egészsége dacára is *Ádám* Iván kanonok-plebános jelölkött. Az eredménnyel, viszonyítva ezt a tanításra fordítható időhöz, még volt elégedve. A VI. osztályban a hittanvizsga csütörtökön volt, a közismereti tárgyakból pedig jun. 23-án délután vizsgáznak dr. *Pólya* Sándor kir. segédtanfelügyelő, mint iskolafelügyelő előnklete alatt. A bizonyítványokat jun. 29-én osztja ki a tanítótestület.

— **Állami iskolai folyamodások.** Az állami iskolai tanítói állásokra meghirdetett pályázat e hó 15-én lejárt. Vármegyénkől igen sok pályázati kérvény érkezett be a tanfelügyelőséghez. A pályázók nagyobb része a sárvári állami iskolához való kinevezésért, illetőleg oda történő áthelyezését folyamodik.

— **A huzdrágaság ellen.** A városi tanács a huzdrágaságon óhajtana segíteni. A vágómarha árának leszállítását — az egész országra érvényes kormányzárásbás hiányában — nincs módjában kereszűl vinni. Saját üzembében a huskiméret — tekintve más városok sikertelen próbáit — nem kíséreltet meg. Arra törekszik tehát, hogy friss húst pótoló élelmicikkeket hozasson a piacra. Kísérletezik Dániából hozatandó sózott marha és sertéshússal. Ha hűtő vagonok állnak rendelkezésre, friss húst hozat. Ezen kívül a magyar hal-konzervgyár részvénytársaságtól tengeri lazacot hozat próbaképen. Kg.-ja 1 k 20 f. lenne.

— **Veszprém és az olasz internáltak.** Dr. *Török* Gyula rendőrkapitány rendeletet bocsájtot ki, mely a következőket tartalmazza: A katonai hatóságok által kiürített Pólából idemene-kült osztrák állampolgárok közül panasz érkezett hozzám, hogy a város közönségének egyes tagjai ellenséges erületet táplálnak velük szemben és nem részesítik őket abban a támogatásban, melyben a menekülteket részesíteni kell. — Ezen okból közhírré teszem, hogy az ideérkezett menekültek nem olasz, hanem osztrák állampolgárok, őket nem az állam biztonsága érdekében internálták ide, hanem mivel hadviselési szempontból a lakóhelyüket képező községeket ki kellett üríteni, a kormány ideiglenesen magyarországi helyeken telepítette le őket. Felkérem tehát a város közönségét, hogy velük szemben jó bánásmódot tanúsíson, mert semmi okot nem szolgáltatnak arra, hogy velük, mint ellenségeinkkel bánjunk. Amennyiben további panaszok érkeznek hozzám, az illetők ellen a törvényes eljárást folyamatba fogom tenni.

— **Balaton hal.** A Balatonvidék élelmézésé ügyében egy anket volt Siófokon. A többi között az a terv is felmerült, hogy a balatoni hal itthon maradjon a Balatonvidéken. A fürdővendégek s a parti lakosság javát óhajtának ezzel szolgálni. Hogy a földművelésügyi miniszter s a Balatoni Halasztársaság mit szól hozzá, nem tudjuk. Azt azonban pénteken láttuk, hogy a keszeghal kgja 1:20 s a süllő kgja 6 kor. volt. Ez elég értelmes dolog. Csak azt nem értjük, hogy az idén a balatonvíz termelési ára szűkített-e fel, a halak ivása körül végzett körültekintő eljárás volt-e költségesebb, vagy talán a már régebben, jobb gazdasági konjunkturák között beszerzett halászati rekvizitumok s a munkások bére emelődött-e oly magasra, hogy a balatoni hal árának ily nagyarányú felszoktatása indokolt legyen. Ha pedig az áremelést a közvetítő csinálja, kötelezzék arra, hogy *hiteles számlával igazolja a vételárat* s ehhez számítson tisztességes polgári hasznot. Ugy hallottuk, hogy a keszeget 80 fillérért, a süllőt 4 koronáért vette kgr-kint, holott háború előtt feléni is olcsóbb volt. Persze a közvetítő — ily vételért elfogadva is — nyert egyéb kiadását leszállítva 30—40%-ot.

— **Birkahus Veszprém!** A polgármester hirdetmény alakjában értesíti a város közönségét, hogy Oblat Rudolf mészáros a kötött egység értelmében a birkahus kimérését jun. 20-án megkezdte. Birkahus eleje 2 korona 40 fillér, hátulja 2 korona 50 fillér. *Ennél magasabb árat* a nevezett mészáros mester nem követelhet. Ezen ármegállapítás csakis Veszprém város polgári lakosságával szemben érvényes.

— **Haditermény-részvénytársaság.** Az új gabonatermes előjegyzése, megvételére és forgalmazására új hiteleitét alakul *Haditermény-részvénytársaság* címmel. Szervezetét s ügyszintjét az új gabonatermes zár alá vételét jövő számunkban ismertetjük. Az intézet 20 millió korona tőkével, illetve 2000 db, egyenkint 10 ezer koronás részvényt tartalmaz. A részvény aláírás ideje jun. 24, déli 1 óra.

— **A város zsirrendelése.** Egy budapesti cég a városnál sertézsír vételre tett ajánlatot, mely szerint a zsír 4:80—5— koronába kerülne kilogrammonként. A tanács csak akkor fog zsírt rendelni, ha a közönség előbb megfelelő mennyiséget előjegyzett. Akinek tehát sertézsírra van szüksége, jegyeztessen elő a polgármesteri hivatalnál f. évi június hó 26-áig.

— **Élelmezés vidéken.** Pápán a város 5 kgos csomagokban árultatta a burgonyát. Sokan veszik. Elhatározták továbbá, hogy a város által vásárolt rizsből 90 q-t június 15. és augusztus 15. közötti időben el fognak árusítani és pedig utalványrendszer alapján oly formán, hogy fejenként és havonként 1 kg. rizs lesz kiszolgáltatva. A törmelek rizs ára 1:12 K, a teljes rizs ára 1:48 K lesz kgonként. Foglalkozott a város a tojással való ellátásának kérdésével is. A tyúkások üzemének ellensúlyozása céljából felkérte Belák Lajos főszolgabíró, hogy utasítsa községeit, hogy a lakosság feles tojasmennyiségét vásárolják össze oly árban, mint a tyúkász szokat összevásárolni, azután hozzák be a tojást a papai lisztrodába, ahol azt készpénzen a fuvarköltésekkel együtt ki fogják fizetni. A polgármester indítványára a bizottság már most foglalkozik a jövő évi élelmiszerbiztonsági kérdésével s megbízást adott a szűkebbkörű élelmezési bizottságnak, hogy az egyes élelmicikkekkel szükségletű mennyiségekről készítsen egy táblás kimutatást.

Kaposvárott új rend kezdődött. Egy időben az alispán nem engedte meg az árak maximálását. Ujabbán mégis rájöttek, hogy körültekintő, minden érdek igazságos kielégítésével az uzsora árakat mégis csak az árak megszabásával lehet csökkenteni. A kaposvári rendőrkapitány teljes rendőri apparátussal ellenőrizteti a piaci eladást. A Kaposvári sajtó meglegezővel írja, hogy az árak 80—100 %-al estek. A közönséget is figyelmezteti a hatóság, hogy ne igérjen a megszabott árra. Ha a fókák s termelők az ármaximálás miatt kerülnek a kaposvári piacot, a város — s ezt a közönség megnyugtatóására már is hirdeti — más módon gondoskodik, hogy mindig elég behozatal legyen. Néhány remiensek fofánál kenysereladást rögtönzött a hatóság s egy-két ilyen példa elég volt.

Székesfehérvárott a városi hatóság a husdrágaság ellensúlyozására friss, sózott tengeri halat hoz forgalomba a jelentkezők részére. Megtisztítva, száika nélkül. Ára kgként 1:30 korona. Elkészítése olyan, mint az édesvízi hálnak, csak előbb 12—20 óráig áztatni kell, óránként felcserélendő friss vízben. Paprikásnak, rántott vagy sült hálnak igen izletes. Másféle húst is árusít a város, ha a közönség megfelelő számban jelentkezik. A piacot a város vezetői s a rendőrség állandóan ellenőrzik. Amely árusítók túl magas árt kérnek, kíméletlenül büntetik. Meg azt is, aki ily áron vásárol.

Győrött is megmozdult a rendőrség is, a tanács is. A város vezetősége végig szemlélte a piacot s utána a h. polgármester tanácsülést, gazdasági bizottsági ülést tartott az árszabás tárgyában. A rendőrség az iparkamara véleménye alapján hetenkint kifüggeszti azokat az árakat, amelyeknek túllépése élelmiszeruzorának minősíthető. Azokat az árusokat, akik az árusítás ellen vétének, megbüntetik, ismételt esetben pedig három óra kitiltják a piacról.

A város meglepéssel látja a városi jóakarát — írja a győri újság.

Pécsett kevés az árpa, tehát a város tiszta buzafölösztet hoz forgalomba. Kilogrammjá 74 fill. Több helyen pedig a kukoricakeveréstől mentesítik a kenyérlisztet.

— **Jutalom erdősítésért.** A földmívelésügyi miniszter azon erdőbirtokosok részére, akik kopár, vizmosásos, futóhomokos területeken az év folyamán közigazgatási jelentőséggel bíró erdősítéseket foganatosítanak, többféle jutalmat tűzött ki. És pedig ezer koronát három, 800 és 600 koronát négy-négy, 500—400—300 koronát öt-öt egyén részére. A jutalmat részben készpénzen, részben disztrigyakban adják s folyamodni kell érte.

— **Állategészség a vármegyében.** A vármegyei hivatalos lap feltünteti a vármegyében észlelt ragadósz állatbetegségeket. Együttal jelzi, hogy a szükséges orvosrendőri intézkedéseket mindenütt megtették. Veszélyesség miatt ezáltal van a devescseri járás három, az enyingi járás egy, a papai járás három, a veszprémi és zirczi járás két-két községében. Sertésorvanc és sertésvész van a devescseri s a veszprémi járás egy-egy s a zirczi járás hat községében.

— **Lóvétel.** A városnak kevés a fogatja, mert néhány pár lovat rekviráltak. Minthogy így a személfuvarozást nem győzi meg, a tanács elhatározta, hogy a városi gazdaság részére egy pár lovat vásároltat.

— **1897-befek önkéntessége.** Az 1897. évben született hadkötelesek — amennyiben az egyévi tényleges szolgálatra jogosító tudományos képzettséget még meg nem szerezték volna — az egyévi tényleges szolgálat kedvezményében feltelesen részesítendőek abban az esetben, ha igazolják hogy az 1914/15 tanévben valamely nyilvános, vagy nyilvánossági joggal felruházott főgimnáziumnak, főreáliskolának, vagy ezekkel egyenlő értékű tanintézeteknek legalább egy olyan évfolyamában állanak, amelyek rendes elvégzése alapján kiegészítő vizsgálatra volnának bocsajthatók. Ezek szerint tehát a feltelesen egyévi önkéntesi kedvezményben részesíthetők a nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott főgimnáziumok és főreáliskolák, valamint a polgári iskolák VI-ik osztályát a folyó tanévben végző növendékek, továbbá a véderőről szóló törvény végrehajtására vonatkozó utasítás I. része VII. mellékletében megjelölt valamely tanintézetek II. évfolyamát a folyó tanévben végző növendékek, végül a nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott tanítóképző intézetek II. évfolyamát a folyó tanévben végző növendékek. 2. Csapatválasztási joggal csak azok az ifjak birnak, akik a feltelesen egyévi önkéntesi kedvezmény iránti s megfelelőleg felszerelt kérvényüket legkésőbb het nappal a születésüknek megfelelő évfolyamba tartozó népfőlkölkötelesek bevonulására nézve megállapítandó határidő előtt, aszerint, hogy a közös hadseregbe, vagy a honvédségbe kívánnak belépni, az illetékes cs. és kir. kiegészítési kerület parancsnokságánál, illetőleg az illetékes m. kir. honvédekigyeztető parancsnokságnál benyújtják. Azok az 1897. évben született ifjak, akik az 1914.—1915. tanévben valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott gimnáziumnak reáliskolának, ötdik osztályát, vagy ezekkel a középiskolákkal az egyévi önkéntesi kedvezményre való jogosítás szempontjából egyenlő értékű tanintézeteknek első évfolyamát látogatták, a fegyveres népfőlkölkötelek szolgálat alatt az egyévi önkéntesi karpaszományt viselhetik. Ezek az ifjak tiszti kiképzésben nem részesülhetnek, hanem — amennyiben arra alkalmasak — 12 heti összkiképzési idő alatt altisztekké lesznek kiképezve s azután a legközelebbi menetalkulással a harcra küldetnek. Minden egyén tekintetben azonban ezek a hadkötelesek az egyévi önkéntesi jelvényt viselő többi népfőlkölkötelesekkel egyenlő elbánásban részesülnek.

— **Aratási szabadság a katonáknak.** A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, mely szerint a katonák 14 napi aratási szabadságot kaphatnak. Kimondja a rendeletet, hogy az illető katonának magának kell kérnie kihalgatáson (rapport) a saját katonai főlebovalójától a szabadságot. A szabadság kezdetének időpontját a katonai hatóság a vármegye alispánjával egyetértőleg fogja megállapítani.

— **Hirtelen halál.** Csértán János veszprémi póstakocsis szerdán délelőtt a Kossuth Vajz-utcában, majd utóbb a postaház előtt rosszullett elvérkezettében leesédtől a kocsiról. A mentők haza szállították s estére meghalt.

— **Fogolytábor Csótón.** Csótón a hadvezetőség 20.000 fogoly számára fogolytábort létesít. Az építkezés előmunkálatai már meg is kezdtek. A fogolytábor vasuti állomása Franciavágás, ahonnan azonban külön vágányt fognak építeni a táborba. A fogolytábort eredetileg Zalaegerszegré tervezték. Ott már javában folyt az az építkezések, minthogy azonban e közben kiltört olasz háború s Zalaegerszeg belekerült a hadtápkörzetbe, az ottani fogolytábor létesítésének eszméjét el kellett ejteni.

— **Félarú vasuti jegy a sebesült katonák látogatására.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a Máv. igazgatósága a sebesült vagy beteg katonák hozzátartozóinak látogatás céljára a személy és gyorsvonatok harmadik osztályában 50 százalékos kedvezményt adjon. Hozzá tartozóknak szülők, gyermekek és a feleség tekintetnek. A díjkedvezmény 50 kilométernél nagyobb utazások esetén vehető csak igénybe. A félégyeket a személypénztárak csak akkor szolgáltatják ki, ha az illető kórház igazolja, hogy a meglátogatandót ott ápolják és hogy a látogatás ellen nincs kifogása.

— **Orosz halászok a Balatonon.** Keszthelyről írják: A Balatoni Halászati Részvénytársaság a június 15-én megnyíló halászat sikere érdekében érintkezésbe lépett a hadügyminisztériummal s arra kérte, hogy a bevonult halászokat orosz hadifoglyokkal pótolhassa. A minisztérium méltányolva a társaság kérését, kijelentette, hogy hajlandó a jelzett célra orosz foglyokat engedélyezni, akik között bizonyára sok halász is akad. Az orosz halászok — mintegy százan vagy százötvenen — június 13-án érkeztek Keszthelyre s minden 10 ember mellett lesz egy ör.

— **A Déli Vasut új vonatai.** A D. V. igazgatósága jun. hó 12-től aug. 31-ig Budapesttől Balatonszentgyörgyig és vissza az eddig közlekedett személyszállító vonatokon kívül négy újabb vonatot állított forgalomba. Egyik vonat Budapestről (déli vasutról) indul d. u. 5 órakor, Siófokra ér 7 ó. 29 p-kor s Balatonszentgyörgyre 9 ó. 44 p-kor. Egy gyorsvonat indul — Budapest — déli vasutról reggel 7 ó. 49 p-kor s Balatonszentgyörgyre ér d. e. 11 ó. 05 p-kor. Egy gyorsvonat Balatonszentgyörgyről indul este 6 ó. 7 p-kor, Siófokról indul este 7 ó. 31 p-kor s a budapesti állomáson van este 9 ó. 55 p-kor. Egy személyvonat Balatonszentgyörgyről indul reggel 4 ó. 45 p-kor, Siófokról reggel 6 ó. 26 p-kor s Budapestre ér d. e. 9 ó. 10 p-kor. A két személyvonat valamennyi balatonmenti állomáson és megálló helyen megáll.

— **Kataszteri kiigazítás.** Pápa város elhatározta, hogy az időszaki változásokat a kataszteri térképen is bejegyveti. A fedezetet a város a jövő évi költségvetésbe állíttatja bele, a pénzügyminisztert azonban megkéri, hogy a munkálatokat még ebben az évben végeztesse el.

A háboru krónikája.

Június 13. A Dnyeszter és Pruth között nagyserűen előrehaladtak csapataink és Horodenkától északkeletre átlépték a Dnyesztert. Zaleszczyki a miénk. A támadó ellenséget itt súlyos veszteség érte. Bukovinából az oroszok teljesen kipusztultak, a hataron túl vonulnak vissza. Csapataink üldözik őket és nagy veszteséget okoznak nekik. Az orosz ellentámadások mindenütt meghiúsulnak.

Az Isonzo mentén egyre tart a nem nagyméretű harc. Az olaszok a folyó keleti partjának egy-két helyen megvetették a lábukat. A karintiai határon nem boldogul az ellenség támadás. Egyes határterületeken az ellenség lassanként nyomul állásainkhoz.

Június 14. Délkelet-Galiciában a Pflanzler-hadsereg csapatai továbbra is győzelmesen előrenyomulnak. Makacs harcok után tegnap elfoglalták Tysmenicát, Tiunácot és az Oleszától északra emelkedő magaslatokat.

Cernelicától délre tart a harc. Az oroszoknak Zaleszczyki ellen intézett újabb támadásait véresen visszavertük.

Bukovinából a határon át előnyomulva csapataink az oroszokat visszavetették a határ menten előkészített erős állásaikból. Üldözés közben Besszarábiában több helységet elfoglaltak. Tegnap 1560 hadifogoly került az üldözők kezére.

A Dnyeszter felső folyásánál a szövetséges csapatok sikeresen támadnak Zydacow ellen, ahol még nagy orosz erők tartják a Dnyeszter déli partját.

Közép-Galiciában osztrák és magyar és német csapatok támadás Sieniawa elfoglalására és erős ellenséges támadás visszaverése után a várostól északkeletre eső összes támpontok rohammal való elfoglalására vezetett. Eközben 3500 oroszot fogtunk el. Egyebekben a helyzet változatlan.

Nieuportnál, Dixmuidennél, Arrastól északra és Hebuternenél tüzérségi harcok folytak. A dunánban az ellenség gyenge támadási kísérleteit a németek visszaverték. Hebuternenél délkeletre gyalogsági harcok vannak. A lunevillei katonai teleprek bombákat dobtak.

Az Isonzo mentén, az olaszokkal, a legutóbbi két napon, különösen Plavánál, komolyabb harcok voltak. Itt a Ravenna dandárnak június 11-iki kísérlete, hogy a keleti partmagaslatokat elfoglalja, ezen ellenség visszavonulásával végződött. Tegnap reggel az olaszok újból átkeltek a folyón. Heves harcok után csapatainknak sikerült az egyre erősítéseket harcbevető ellenséget visszaverni és saját állásaikat, amelyek előtt több mint 400 olasz halott fekszik, biztosan tartjuk.

A karintiai és tiroli határterületen az ágyúharc tovább tart.

Június 15. Közép-Galiciában Jaroslautól ke-

lette és délkeletre az ellenséget legsúlyosabb veszteségével visszavonulásra kényszerítették. Tegnap 16.000 oroszot fogtak el. A Dnyesztertől délre futva menekül a megvert orosz sereg. Zaleszczykiól északra nagy erővel támadott az orosz, de támadása nagy veszteségével összeomlott. Egyetlen helyen sem tud már megállani az ellenség és mindenütt sok fogoly jut a kezünkbe.

Az olaszokat Plava mellett nagy vereség érte. Több mint ezer olasz elesett és igen sok megsebesült. Az Isonzó-vonalon csapataink visszavernek minden olasz támadást.

Lievín és Arras közt súlyos vereség érte a franciákat. Több helyen támadtak és mindenütt súlyos veszteségükkel visszaverték őket a németek. Az Yser-csatornával; Hebutern vidékén és Champagneban is visszaverték a németek az ellenséges támadásokat.

Június 16. Nagyszerű támadásunk és sikeres előrehaladásunk következtében az oroszok némely helyen nagy erővel próbálják meg az ellenállást. A szövetséges csapatok páratlan vitézséggel küzdik ki a folytonos előrehaladást. A Szan keleti partján előbbre jutottunk. Bóhm-Ermolli csapatai Moszciskától keletre és délkeletre támadják az oroszokat. Linsingen szövetséges csapatai kemény harcot vívnak nagy orosz erővel. Pflanzler-Baltin csapatai erősen tartják Zaleszczykit és Besszarabiában tovább szorítják vissza az ellenséget.

Az Isonzó-vonalon, a karintiai és a tiroli határon egyformán kudarc éri az olaszokat. A háboru-lelkességétől még olasz csapatokat mindenütt visszaverjük. Stájer népfelkelők és magukban álló csendőrök futamítják meg a tíz hónapon át jól felkészült olasz sorkatonaságot. Az olaszok kezdik belátni vállalkozásuk nehézségét. A lapok már a hadvezetőséget is támadják.

Június 17. A szövetséges csapatok támadása tovább kergeti a megvert oroszokat. Bóhm-Ermolli hadserege a lemergi utól délre rohammal elfoglalta az orosz hadállásokat. A Pilanzer-hadsereg is sikeresen harcol és előbbre nyomul.

Az Isonzó mentén, a karintiai határon és a tiroli határterületen mindenütt visszaverték katonáink az olaszok támadását. Az olasz sajtó most feszegeti a municiószükséglet kérdését.

Június 18. Napról-napra teljesebbé válik az orosz seregek összeroppanása. Csapatáinktól üldözve, állandóan hátrálni kénytelenek. Szieniatától északra nagy orosz erőket az ellenség súlyos veszteségével átszorítottunk a galíciai határon. A Bóhm-hadsereg csapatai elfoglalták Grodek nyugati részét és Grodektől délre is kiverették az ellenséget. A szövetséges csapatok minden irányban folytatják az előrenyomulást.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

29

A III. csoport. A kissé lejjebb és az előző csoport mögött látható Dufo, a lourdesi ügyvédi kar elnöke; ennek jobbján Pichon erdmester, balján Germain, a szomszédos Tarbesban állomásozó lovasezred állatorvosa; velük társalog az azelőtt vak Bouriette Lajos, sapkával a fején. Ő az első, aki csodálatos módon meggyógyult.

A IV. csoport. A fiatal lányokat, akiket ott látnak fehér ruhában és lefátyolozott fejfel, tanítónők, a nevers-i apácák vezették oda. Ebbe az apáca-rendbe lépett később Bernadette is és ott is halt meg 1879-ben 35 éves korában Neversben.

Az V. csoport. Három lovaskatona a Gave-folyó partján társalog, lovaikat itatva. A középső III. Napoleon császár testőrségében szolgált, aki ebben az időben a szomszédos Biarritzban tartózkodott. A testőr ura megbizásából jött, aki jelentést kívánt az eseményekről, melyek a Massabielle-szikla barlangjában történtek.

Ilyen volt a jelenések színhelye a jelenések idejében. Ma ez a környezet nagyon megváltozott, minden átalakult. A Barlangot megnagyobbították és megtisztították mindentől, ami a bejárásnak útjában volt. Ma a Barlang mélyebben fekszik a sziklahegy oldalában, mint felelt régen. — Könnyebb bejárhatóságából megmélyítették a Barlangot egészen a hegy lábáig, ami különben a Barlang eredeti mivoltán keveset változtatott. Ma is ugyanaz alapján, mint volt a jelenések idején. A csodátevő forrás vizét föllopták és csapokon át tették hozzáférhetővé, hogy a záródokok óriási tömege, mely mindenfenn ide sereglik, a lehető legkönnyebben merithessen a gyógyerejű vízből.

A Barlang baloldalán vannak a forrás vizek, valamint a fürdők is és a rózsafűzér-kápolna. Jobbra a Barlangtól széles kanyargó út vezet, mely mint valami kigyóvonal húzódik a réten át és a fák között. Ezen szoktak fölvonulni fáklyákkal és gyertyákkal az ünnepélyes menetek. A görbület végén, a bazilika mellett van a szeplőtelen fogantatás szerzeteseinek zárdája, továbbá a püspöki palota és az ugynevezett kék-apácák zárdája. A bazilika egészen a Barlang fölé épült. Hogy a bazilikát és a másik templomot felépíthessék, a Barlang fölött emelkedő hegyet le kellett hordani. A bazilika után és mögötte elterülő hegyet meghagyták, hogy oda építhessék a kálváriát. Éppen így maradt meg ugyanott a hegyen főtt a Spéiugues-barlang vagy más néven Szent-Magdolna barlangja.

A Gave-folyót és a csatornát töltéssel látták el és széles partmenti falak helyettesítik egykori partjaikat.

Ezek az elsorolt változtatások történtek a Barlang körül: előtte, mellette és fölött. Mindezt a fogantatott nagyszabású építkezések tették szükségessé. A körkép azonban — mint említettem — a maga eredetiségében mutatja be a Barlangot és környékét a jelenések idejéből. A régi Lourdesről, elsősorban a Barlangról és környékéről ez a hiteles és korhű körkép adja a teljes képet, ami nélkül erről a világraszóló vallási eseményről nem volna teljes és tökéletes a fogalmunk. Már pedig aránylag sokkal rövidebb idő választ el bennünket azoktól az eseményektől, semhogy hiányával lehetnének a tiszta kép nyeresé szempontjából azok mellékkörülményeinek.

Ha a kép előtt jobbra fordulunk, ott látjuk a Barlanggal szemben fekvő kopár hegyoldalon a Pau felé vezető utat, melyen nagy embertömeg siet a jelenések hírére a Massabielle-szikla Barlangja felé. Ma egy kissé feljebb az utól vezet a vasút Pau felé. Köröskörül a tájon közel és távolban azóta szép templomok emelkedtek, ahonnan pompás kilátás nyílik minden irányban. A táj szépsége a maga egész pompájában bontakozik ki szemünk előtt.

A kép ezt a színjátékot tárja szemünk elé, még pedig abban az egyszerű, vadregényes állapotban mutat be mindent: községeket, embereket, viseleteket, tájakat, amint azok a jelenések idejében voltak. Mind ezt a sok szép és érdekes látványt olyan pompás távlatban és olyan csalódásig hű plasztikus előállításban tárja elénk a körkép, hogy a szemlélő valóban azoknak az eseményeknek a nézőterén képzi magát, ahonnan a legszebb és leghűbb kivitelben szemlélheti a legújabb vallástörténeti eseményeknek legmeggrázóbb jeleneteit.

Lourdest mint kisvárost megelénkíti az itt megforduló sok idegen s az idegenek kedvéért fennálló sok üzlet. Magától értetődik, hogy ezek az üzletek nem közönséges kereskedelem lebonyolítására szolgálnak, hanem valamennyi összefügg magával a kegyhelyel.

IRODALOM.

* **Egyházi Közlöny.** (Szerkesztik: Gerely József és Hivatal József) XXVII. évf. 24. számának tartalma. Vezércikk. A szabadkőműves háború. — Egyetemes egyház. A Vatikán érintkezése köveivel. — A pápa emlékirata a Szentszéki helyzetéről. — A pápa megragalmazása. — A pápai székhely kérdése. — A Szent-Ferenc-rend nagykáptalanja. — P. Ehrle és P. Hagen. — Mende-monda a pápa béketörekvéséről. — Az olasz labóri püspökség. — Döbbling püspök menekülése. — A német jezsuiták és a háború. — Subdiaconus nem teljesít katonai szolgálatot. — A Szent-Domonkos-rend provinciális. — A holland katolicizmus. — A holland vatikáni szövetség. — Québec jubeliuma. Időszéri kérdések. Itália és a pápa. III. — Hitélet. Bangha Béla S. J., A Mária-kongregációk alapítása. — Egyháztörténelem. Az esztergomi érsek hercegi rangja. — Kulturtörténelem. — Vodicska Imre, A bolgárok uniója Rómával. — Főpásztori körlevelekből. A mukácsi püspök rendelete. — Rendeletek. Szerzeteskiskolák építési államjegye. — Különféle. Két egyházi évkönyv. III. — Irodalom. Hász István dr., Szent Bernát élete. Kiss Menyhért dr., Keressük a boldogságot. — A vérvad és vérgyilkosság története. — Személyi hírek és arások. — Hirdetések. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Eszterházy-utca 19. sz. — Előfizetési ára egy évre 12 korona.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. június 10-től június 16-ig. —

Születés.

Tóth Mihály és Németh Rozália leánya Katalin Erzsébet r. kath.

Halálozás.

Ládi Sándor r. kath. 4 hónapos. — Hacker László ref. 1 hónapos. — Aigner András r. kath. 60 éves. — Illikmann Ferenc r. kath. 65 éves. — Lustig Ignác izr. 64 éves. — Gabler Mária Margit r. kath. 10 napos. — Züschmann Imre Miklós r. kath. 19 hónapos.

Házasság.

Németh Ferenc r. kath. és Nagy Anna r. kath.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterem. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal-eset, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégebb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: SÜLY LÁSZLÓ.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár

Igazgatósa értesíti t. ügyfeleit, hogy 1915.

évi július hó 1-től kezdődőleg

az állandó betétek kamatlábát

4¹/₂%-ban

a folyószámla betétek kamatlábát

4% -ban

állapította meg. Az intézet fizeti a tőkekamatadót is.

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Igazgatósa.

